

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

جمهوری اسلامی ایران
وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی

نقش وزارت بهداشت در پیشگیری و مقابله با

سقط عمدی جنین

دکتر زهرا طاوولی، متخصص زنان و زایمان، فلوشیپ لاپاراسکوپی، دانشیار دانشگاه علوم پزشکی
تهران رییس اداره سلامت مادران

مرکز جوانی جمعیت، سلامت خانواده و مدارس

مروری بر مطالب

- تعاریف و انواع سقط
- عوارض جسمی سقط
- حرمت سقط عمدی
- قانون جوانی جمعیت و پیشگیری از سقط عمدی
- کارگروه پیشگیری از سقط عمدی
- مشاوره انصراف از سقط عمدی
- سمنهای فعال در پیشگیری از سقط عمدی

سقط القایی (INDUCED ABORTION)

- سقط القایی خاتمه دادن به بارداری با روش‌های طبی یا جراحی قبل از کسب قابلیت حیات توسط جنین است.
 - انواع سقط القایی
 - شامل سقط درمانی (**Therapeutic abortion**): خاتمه دادن بارداری به دلیل اندیکاسیون‌های طبی است که شایع‌ترین اندیکاسیون آن جلوگیری از تولد نوزاد مبتلا به **ناهنجاری شدید** است.
 - به پایان رساندن بارداری **قبل از کسب قابلیت حیات** بنا به **درخواست مادر/والدین** اما نه به دلایل طبی، بر اساس قوانین کشوری به عنوان سقط غیر قانونی یا عمدی یا سقط انتخابی نامیده می‌شوند.
 - در اکثر نقاط دنیا آمار مربوط به سقط بسیار کمتر از حد واقعی آن است چون پزشکان (یا کارکنان سلامت) تمام موارد سقط‌های القایی خصوصا از نوع عمدی و به روش دارویی را گزارش نمی‌کنند.

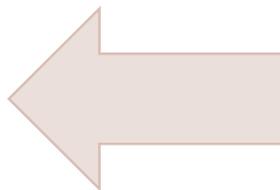

تقسیم‌بندی دیگر برای سقط

تقسیم‌بندی سازمان جهانی بهداشت (WHO)

- سقط ایمن
- سقط غیر ایمن

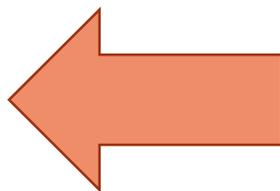
موثر بر فراوانی، نوع و شدت
عوارض

تقسیم‌بندی بر اساس سن بارداری

- سقط‌های سه ماهه اول
- سقط‌های سه ماهه دوم

موثر بر نوع روش انجام سقط

روش‌های سقط

سه ماهه اول بارداری

جراحی شامل آسپیراسیون واکيومی یا دیلاتاسیون و کورتاژ ساکشنی (D&C)، آسپیراسیون واکيومی الکتریکی و آسپیراسیون واکيومی دستی

طبی با استفاده از داروهایی که قدرت انقباضی رحم را افزایش می دهند و سرویکس را نرمتر می کنند و یا سبب مهار لانه گزینی می شوند

سه ماهه دوم بارداری

جراحی شامل دیلاتاسیون و تخلیه (D&E) و دیلاتاسیون و خارج سازی (D&X)

عوارض

- خفیف تا شدید - طولانی مدت تا بلند مدت (ماندگار) - مرگ و میر

در کل سقط‌های القایی قانونی با میزان کمتری از عوارض و نیز مرگ و میر اندکی همراه هستند (حدوداً کمتر از ۱ مورد به ازای هر ۱۰۰,۰۰۰) اما در موارد سقط غیرقانونی و خصوصاً با بالا رفتن سن بارداری احتمال عوارض و مرگ به دنبال سقط هم بیشتر می‌شود.

اتیولوژی عوارض جسمی - مکانیسم‌های اصلی

■ عفونت

- نقض احتیاطات قبل از شروع پروسیجر مثل شستشوی دست‌ها، استفاده از دستکش، استریلیزاسیون محیط، استفاده از وسایل غیر استریل؛
- عفونت قبلی مثل سرویسیت یا اندومتريت.

■ خروج ناقص محصولات بارداری که سبب تجمع خون در رحم، کشیدگی بیش از حد رحم و آتونمی شده و این منجر به خونریزی می‌شود که در نهایت می‌تواند به عفونت یا سپسیس ختم شود.

■ آسیب‌های ناشی از پروسیجرهای جراحی که بسته به روش مورد استفاده شامل آسیب‌های واژینال، سرویکال، رحم، روده و مثانه می‌باشد.

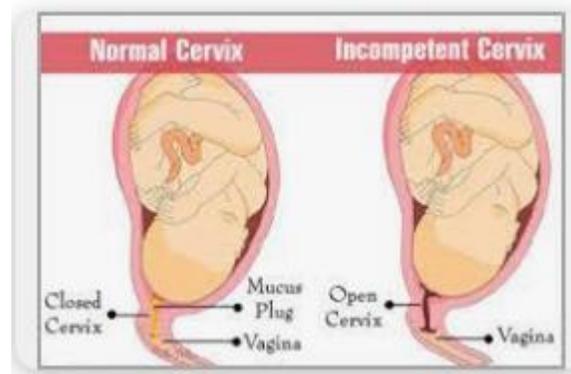
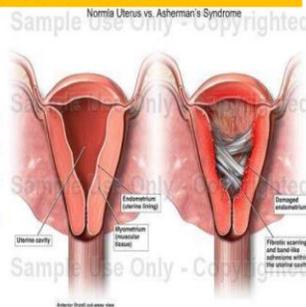

عوارض جسمی ناشایع سقط در سه ماهه اول بارداری

- ایجاد چسبندگی های رحمی به دنبال کورتاژ
- یکسری مطالعات مطرح نموده اند که دو سوم موارد سندرم آشرمن با کورتاژ در سه ماهه اول در ارتباط بوده است.
- نارسایی سرویکس از عوارض نادر D&C می تواند باشد.
- ناهنجاری جنین در صورت تداوم بارداری بعد از مصرف داروهای سقط مانند متوترکسات و میزوپروستول که تراژون هستند.
- میزوپروستول با اختلالات جمجمه و کاسه سر، فلج عصب کرانیال (Moebius syndrome) و نقایص اندامی مانند equinovarus همراه بوده است.

UTERINE DEFECTS – ACQUIRED UTERINE DEFECTS

**Uterine synechiae
(Asherman syndrome)**
Partial or complete obliteration of the uterine cavity by adherence of uterine wall

تبیین حرمت سقط جنین توسط فعالان حوزه و دانشگاهی

بخشی از سخنان حجت الاسلام و المسلمین مزروعی استاد حوزه و دانشگاه و

پژوهشگر حوزه سقط جنین در دانشگاه علوم پزشکی

مرحوم آیت الله بهجت معتقد بود که قتل یک جنین تفاوتی با یک انسان در قید حیات ندارد و طبق نظر اکثر مراجع حکم کسانی که اقدام به قتل فردی که روح در بدنش دمیده شده می کنند قصاص است

سقط جنین تحت هیچ شرایطی به ویژه پس از زمان دمیده شدن روح جایز نیست، به خصوص آنکه آن جنین سالم باشد و این کار حکم قتل را دارد، زیرا یک انسان کامل کشته شده است.

حتی در قبل از دمیده شدن روح هم باید احتیاط لازم را داشت، چون وجود انسانی جسمی و روحی جنین از ابتدای تکوین کلید می خورد و سقط آن حکم

نقش وزارت بهداشت در پیشگیری و مقابله با سقط عمدی جنین

❖ تشکیل کارگروه پیشگیری و مقابله با سقط عمدی جنین به ریاست رییس مرکز جوانی جمعیت، سلامت خانواده و مدارس.

❖ هماهنگی با معاونت درمان و سازمان غذا و دارو برای بازنگری فهرست ارقام دارویی و تجهیزات مورد استفاده در سقط جنین.

❖ ابلاغ فهرست ارقام دارویی مورد استفاده در سقط جنین و ممنوعیت وجود آن در مطب

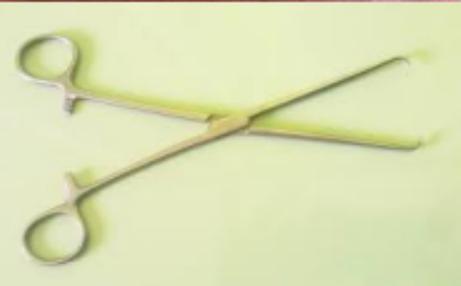
❖ گزارش تخلفات سقط عمدی جنین به صورت دوره ای به ستاد ملی جمعیت

❖ شناسایی متخلفین بر اساس گزارشات

داروهای مورد استفاده در سقط جنین

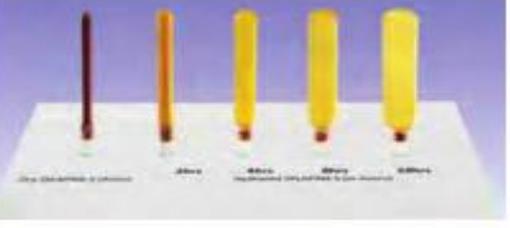
نام دارو	ژنریک	نام تجاری دارو	کاربرد انحصاری در سقط (دارد/ندارد)	سایر کاربردها	صرفاً استفاده در بیمارستان	استفاده مشترک در بیمارستان و مطب	ممنوعیت استفاده در مطب
میزوپرستول	Misoprostol (PG E1)	Cytotec Misotec Misoglandin	ندارد	القای زایمان، آماده سازی سرویکس جهت هیستروسکوپی و کورتاژ تشخیصی، درمان خونریزی پس از زایمان، پیشگیری از زخم‌های گاستریک ناشی از NSAID	بله	خیر	دارد
میفه پریستون	Mifepristone	Mifeprex	ندارد	کنترل هایپرگلاسیسمی در سندرم کوشینگ	بله	خیر	دارد
کربوپروست	Carboprost (F2α)	Hemabate	ندارد	کنترل خونریزی پس از زایمان	بله	خیر	دارد
دینوپروستون	Dinoprostone (PG E2)	Prostin E2 Cervidil	ندارد	آماده سازی سرویکس جهت هیستروسکوپی و کورتاژ تشخیصی	بله	خیر	دارد
اکسی توسین	Oxytocin	Pitocin Oxytip	ندارد	درمان خونریزی پس از زایمان	بله	خیر	دارد
متوترکسات	Methotrexate	Metoject Trexoma Reximed Ebetrexat Zuvitrex Methocel Trexan Unitrexate Imutrex Metrex Ledertrexate	ندارد	لوسمی، لنفوم، سرطن پستان، سرطان سر و گردن، نئوپلازی تورفوبلاستیک بارداری، استئوسارکوما، پسوریازیس، آرتریت روماتوئید	خیر	بله	ندارد
لتروزول	Letrozole	Femara Letrox Femati Letrofem	ندارد	سرطان پستان، ناباروری، تحریک تخمک‌گذاری در زنان فاقد تخمک‌گذاری مبتلا به سندرم تخمدان پلی‌کیستیک (off-label use)	ندارد	دارد	ندارد

اقلام و وسایل پزشکی مورد استفاده در سقط جنین - ۱

نام وسیله یا تجهیزات	کاربرد انحصاری در سقط (دارد/ندارد)	سایر کاربردها	صرفاً استفاده در بیمارستان	استفاده مشترک در بیمارستان و مطب	ممنوعیت استفاده در مطب (دارد/ندارد)	تصویر وسیله یا تجهیزات
کورت	ندارد	انجام کورتاژ تشخیصی، تخلیه بقایای بارداری	بله	خیر	دارد	
واکیوم	ندارد	تخلیه بقایای بارداری، تخلیه مول	بله	خیر	دارد	
تناکولوم دنداندار	ندارد	گذاشتن وسیله داخل رحمی (IUD)، کورتاژ	خیر	بله	ندارد	

اقلام و وسایل پزشکی مورد استفاده در سقط جنین - ۲

نام وسیله یا تجهیزات	کاربرد انحصاری در سقط (دارد/ندارد)	سایر کاربردها	صرفاً استفاده در بیمارستان	استفاده مشترک در بیمارستان و مطب	ممنوعیت استفاده در مطب (دارد/ندارد)	تصویر وسیله یا تجهیزات
سوند رحمی (هیسترومتر)	ندارد	گذاشتن وسیله داخل رحمی (IUD). تعیین عمق رحم	خیر	بله	ندارد	
دیلاتورهای اسموتیک (لامیناریا)	ندارد	دیلاتاسیون سرویکس قبل از شروع زایمان	بله	خیر	دارد*	
دیلاتورهای هیگروسکوپیک	ندارد	دیلاتاسیون سرویکس قبل از شروع زایمان	بله	خیر	دارد*	
دیلاتور (بوژی)	ندارد	دیلاتاسیون سرویکس	بله	خیر	دارد	

اقلام و وسایل پزشکی مورد استفاده در سقط جنین - ۳

نام وسیله یا تجهیزات	کاربرد انحصاری در سقط (دارد/ندارد)	سایر کاربردها	صرفاً استفاده در بیمارستان	استفاده مشترک در بیمارستان و مطب	ممنوعیت استفاده در مطب (دارد/ندارد)	تصویر وسیله یا تجهیزات
کورت نوک	ندارد	خروج IUD	خیر	بله	ندارد	

*تجویز دیلاتورهای اسموتیک (لامیناریا) و هیدروسکوپیک، صرفاً توسط متخصصین زنان- زایمان برای موارد ختم بارداری ترم یا ختم بارداری غیر قابل حیات از طریق

داروخانه بیمارستان مجاز است.

منابع جمع آوری اطلاعات تخلفات

- مرکز ملی پاسخگویی به شکایات - سامانه ۱۹۰
- نظارت و بازرسی دانشگاه‌های علوم پزشکی و خدمات بهداشتی درمانی کشور
- نظارت و بررسی فضای مجازی و اطلاع به سازمانهای امنیتی

نقش و اقدامات وزارت بهداشت در پیشگیری و مقابله با سقط عمدی جنین

- ❖ تهیه و ابلاغ محتوای آموزشی به دانشگاه/ دانشکده های علوم پزشکی کشور در زمینه عوارض سقط عمدی جنین ویژه ارائه دهندگان خدمت و آموزش عمومی
- ❖ تولید و توزیع رسانه های مولتی مدیا نظیر اینفوگرافی و موشن گرافی با موضوع حرام بودن و عوارض پزشکی و روانشناختی سقط عمدی جنین
- ❖ شناسایی سمن های مرتبط جهت همکاری در زمینه تهیه محتوای مشاوره اقناع سازی و انصراف از سقط عمدی جنین.

نقش و اقدامات وزارت بهداشت در پیشگیری و مقابله با سقط عمدی جنین

❖ مکاتبه با سازمانهای نظام روانشناسی و مشاوره ، معاونت آموزشی و نظام پزشکی

❖ تهیه و تدوین و ارسال پوستر برای سازمانهای نظام پزشکی و نظام روانشناسی

❖ آموزش عوارض و عواقب سقط عمدی به زوجین در شرف ازدواج

❖ تهیه مستند عوارض جسمی و روانشناختی سقط عمدی جنین.

❖ طراحی فرآیند و رئوس محتوایی مشاوره اقناع سازی و انصراف از سقط عمدی

نقش و اقدامات وزارت بهداشت در پیشگیری و مقابله با سقط عمدی جنین

- ❖ تدوین و ابلاغ الزامات رسانه ای به دانشگاههای علوم پزشکی
- ❖ ترجمه سند رسانه ای کشور انگلیس جهت ترویج سقط عمدی جنین
- ❖ هماهنگی با معاونت آموزشی برای استفاده از سرفصل های آموزشی سقط جنین و حرمت آن در سرفصل های اخلاق پزشکی کلیه رشته ها
- ❖ اطلاع رسانی در خصوص قوانین، اجرای کامل قوانین مشتمل بر نصب پوسترها و اعلانات (<https://ble.ir/javanijameiat>).

نقش و اقدامات وزارت بهداشت در پیشگیری و مقابله با سقط عمدی جنین

❖ برگزاری کارگاه آموزشی ارائه دهندگان خدمت در معاونت بهداشت در راستای

توجیه قانون و عوارض سقط عمدی جنین

❖ تدوین پیش‌نویس شیوه نامه کارگروه پیشگیری و مقابله با سقط عمدی ویژه

دانشگاه‌های علوم پزشکی

❖ اطلاع‌رسانی به دانشگاه‌های علوم پزشکی کشور و نظام پزشکی در خصوص

مواد قانونی سقط عمدی، پیامدهای قانونی مباشرت در انجام سقط و ارسال

دستورعمل اجرایی ماده ۵۶ قوه قضاییه

نقش و اقدامات وزارت بهداشت در پیشگیری و مقابله با سقط عمدی جنین

- همکاری با سازمان های مردم نهاد نظیر مجمع ملی جمعیت و گروه مردمی نفس (نجات فرزندان سقط) و گروه مردمی حسنا و دیگر گروههای مردمی در راستای کاهش سقط عمدی جنین در دانشگاه / دانشکده علوم پزشکی
- هماهنگی جهت عقد قرارداد تنظیم دستورعمل مشاوره تلفنی انصراف از سقط عمدی جنین
- تسهیل مسیر ارتباطی این گروه ها با دانشگاه ها (ستاد شبکه ها مراکز بهداشت و در سطوح محیطی تر، بهورزان /مراقبین سلامت / پزشکان)

جمهوری اسلامی ایران

وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی

سازمانهای مردم نهاد فعال در زمینه پیشگیری از سقط عمدی جنین

با تشکر فراوان
از توجه شما

A close-up photograph of a baby's face peeking from under a pink headscarf. The baby has large, dark, expressive eyes and a slight smile. The background is decorated with a string of colorful lights (green, blue, and pink) and small heart-shaped confetti, creating a festive and joyful mood.

نجات
فرزندان
سقط

نفس

زندگی با لبخندهای فرزندانمان رنگ می گیرد.
آغوش ما برای لبخندهای او گشوده شده.

رسانه های نفس @nafasmardomi
شماره ارتباط با نفس: ۰۹۰۲۱۶۶۶۶۳